

at denne Reform har særlig Krav paa Opmærksomhed, men dens paatrængende Charakter maa dog ogsaa virkelig indlyse deraf, at Samsundslivet jo hver Dag stiller højere Fordringer til Borgerne, og udville vi ikke Borgernes Kræfter til at opfylde disse Fordringer, da kunne vi ikke vente, at de blive opfyldte. Sagen selv foreligger imidlertid ikke til Discussion, og det er mig, som jeg allerede har antydet, klart, at, om den end forelaa, vilde hverken Tiden eller Stillingen her tilstede noget Resultat for den. Jeg skal derfor fastholde, at jeg foreløbig slutter mig til den foreliggende Dagsorden, slutter mig til den væsentlig med Hensyn til, at den erkjender det Paatrængende i denne Reform, og at den indtrængende anbefaler Regjeringen dog endelig at tage Sagen i sin Haand.

Ordføreren: Det Foredrag, vi nylig have hørt, opfordrer mig forsaavidt ikke til nogen Modyttring, som det ikke gik ud paa at fraraade det Forslag til en Dagsorden, der er fremkommen. Der er imidlertid et Udtryk, der blev flere Gange gjentaget, og som jeg navnlig med Hensyn til, at Forslaget til Dagsordenen har fundet Tilslutning af alle Udvalgets Medlemmer, ikke kan lade gaae upaaagtet hen, fordi der i dette Udtryk kan lægges en Fortolkning, der vilde staae i Modstrid med Meningen af Forslaget. Det var nemlig Udtrykket „paatrængende“. Det er ikke brugt i Forslaget til Dagsordenen; thi vi have ikke villet, at Regjeringen uden Ophold skulde give sig især med Sagen. Medens jeg for min Deel samt de, paa hvis Vegne jeg fører Ordet, ansee det for meget ønskeligt, at der ikke noles med Sagen, troer vi dog ikke, at der paa nogen Maade er Anledning til at forekrive Regjeringen en peremptorisk Frist, inden hvilken Sagen skulde tages fat. Der var desforuden nogle Dyringer i dette Foredrag, jeg helst havde seet ikke vare fremkomne, men som jeg, da de nu engang ere fremkomne, ikke uden at spigte min Pligt kan undlade at tage Hensyn til. Der blev henviist til, at der foregik Ting, der beviste, at man ikke kunde lægge Vægt paa den „saakaldte frivillige Fremgang“. Med Hensyn hertil har jeg ud-

talt, at fordi man indrømmer, at der er Noget, der her maa ordnes ved Lov, skal man dog, saalænge denne Lov ikke er given, respectere Folks Handlemaade, naar denne ikke modsætter den nu gjældende Lov, og især skulle vi respectere den, hvor vi ikke have mindste Grund til at formode Andet, end at Vedkommende ledes af de hæderligste, selv om det er vore modsatte, Bevæggrunde. Naar der er Tale om Frivillighed, maae vi forudsætte, at om den end i Almindelighed antages som ønskelig og rigtig, saa er der dog Noget, som ikke anerkjender dens Nødvendighed, og der er Mange, der med en rebelig Overbeviisning antage, at Fæsteforholdet kan opretholdes til Gavn for begge de interesserede Parter. Der er Mange, der antage dette saaledes, at de, for at kunne med god Samvittighed opretholde det, gjøre store Formuesopoffrelser, og saalænge der ikke foreligger nogen Lov, der betager dem Ret til at holde paa deres personlige Overbeviisning, maae vi respectere denne Overbeviisning, naar der til Overbeviisningen ikke kommer Noget, der kan misbilliges i Handlingen, naar vi forøvrigt maae anerkjende, at Overbeviisningen gennemføres paa den allerhumaneste Maade. Vi kunne ønske, og jeg for min Deel er tilbøielig til at ønske, at der ogsaa der maa indtræde en Nødvendighed, for hvilken den individuelle Overbeviisning maa bøie sig; men saalænge Nødvendigheden ikke er givet i Lovens Form, respecterer jeg Overbeviisningen, hvor jeg seer den fremtræde i human Form. Naar der tales om Frivillighed og henvises til de store Exempler, saa er det sandt, Frivillighed findes ikke overalt; der er Modstandere, men jeg vil da paa den anden Side henvise til, at der er Andre, der ere Sagens theoretiske Modstandere, der af Grunde, som de nu engang have overbeviist sig om, ja, jeg kunde sige af Jordomme, som de have sat sig fast, ikke ville have en Tvangsløve, men som factist i allerhøieste Grad have befordret Selveiendom. Der er Ingen, der factist har gjort saameget for Selveiendoms Udbredelse som nogle af de allerførste Majoratsbestdere i Danmark, der ere betænkte paa theoretist paa enhver Maade at bekjempe en Tvangsløve. Paa den ene Side staaer altsaa Overbeviis-